

Riktlinje för automatisk larmanläggning.

Policy

Riktlinje

Regler

Rutin

Instruktion

Fastställd av: *Robert Zeidlitz, Räddningschef*

Fastställd datum: 2024-10-23

Dokumenttyp: *Riktlinje*

Dokumentet gäller från och med: *2025-01-01*

Giltighetstid: *Tillsvidare*

Reviderad: -

Tidpunkt för aktualitetsprövning: *december 2025.*

Dokumentansvarig: *Ansvarig Enhet Ledningscentral*

Andra tillhörande dokument: *Prislista för automatisk larmanläggning.*

Utskrivet dokument är inte gällande. Digital version som förvaras på förbundets intranät är endast gällande.

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Läshänvisning	1
3	Ansvar	1
4	Anslutningsprocess.....	1
5	Avgifter	3
6	Organisation vid larm	4
7	Utbildning	4
8	Teknisk utformning av anläggningen	5
9	Frånkoppling av anläggningen.....	6
10	Åtgärder vid fel på anläggningen	7
11	Skötsel, underhåll och kontroll.....	8
12	Åtaganden	9
13	Driftlarm	10
14	Onödiga automatiska larm	11
15	Uppsägning.....	11

1 Inledning

Syftet med automatiska larmanläggningar är att skydda liv och egendom genom exempelvis tidig detektion av brand. Tidig detektion av brand är avgörande för att människor ska kunna utrymma och för att vidta åtgärder som begränsar brandens skador. Därför är exempelvis automatiskt brandlarm en central del av byggnadens brandskydd. En tredjedel av alla uttryckningar från Sveriges räddningstjänster utgörs av automatiska brandlarm, varav över 94 procent är oönskade larm, det vill säga larm som orsakas av andra faktorer än brand. Statistiken visar att de flesta larm inträffar under dagtid, måndag till fredag, ofta på grund av rök från matlagning, hantverkares arbete, handhavandefel och bristande underhåll – aktiviteter som är en del av den dagliga verksamheten. Även tekniska brister kan förekomma, särskilt i nyetablerade anläggningar som behöver justeras för att fungera optimalt.

Riktlinjerna syftar till att öka tillförlitligheten hos larmanläggningar och förbättra verksamhetens beredskap och kompetens att hantera utlöst larm. När en automatisk larmanläggning aktiveras ska det alltid följas av adekvata åtgärder. Dessa åtgärder ska skapa en tryggare arbetsmiljö och öka säkerheten genom att personer på plats vidtar nödvändiga steg för att rädda liv och begränsa skador vid en brand. Detta bidrar även till en mer effektiv användning av samhällets räddningstjänstresurser.

Riktlinjerna är generella och gäller oavsett typ av anläggning. I vissa avsnitt presenteras alternativa lösningar som kan anpassas efter de specifika förutsättningarna i den aktuella verksamheten. Grundkravet för att ansluta en automatisk larmanläggning till räddningstjänsten är att den är installerad enligt Brandskyddsföreningens regler för automatiska brandlarm, som anges i den senaste upplagan av SBF 110. För sprinkleranläggningar gäller SBF 120. Därför utgör delar av dessa regelverk även grunden för riktlinjerna. Dokumentation enligt dessa riktlinjer bör integreras med ägarens och nyttjanderättshavarens systematiska brandskyddsarbete. Riktlinjerna är även underliggande dokument till avtalet mellan anläggningsägaren och Räddningstjänsten Skaraborg.

2 Lëshänvisning

Riktlinjerna gäller för alla typer av larmanläggningar, men vissa avsnitt har specifika förutsättningar. Kapitel 4.6, 9.1, 9.2, 10 och 13 är utformade för larmöverföring som sker direkt till räddningstjänsten (*idag endast kommunala larmanläggningar*) och är inte tillämpliga på larmanläggningar som överför larm via extern larmförmedlingscentral som till exempel SOS Alarm AB.

3 Ansvar

Ansvarsförhållandet mellan anläggningsägare och räddningstjänsten regleras i upprättat avtal gällande automatisk larmanläggning. Ansvaret för anläggningen åligger kunden som tecknat avtalet. Det innebär ansvar för anläggningens utformning och underhåll, men även för de larm som anläggningen genererar.

4 Anslutningsprocess

4.1 Avtal med räddningstjänsten

För att ansluta en automatisk larmanläggning till Räddningstjänsten Skaraborg krävs ett signerat avtal, "Avtal gällande automatisk larmanläggning", mellan anläggningsägaren och Räddningstjänsten Skaraborg. Avtalet signeras digitalt och utgör huvudöverenskommelsen mellan parterna. Detta innebär att anläggningsägaren kan ansluta en eller flera anläggningar som denne äger. Avtal upprättas via [E-tjänster \(rtjskaraborg.se\)](https://rtjskaraborg.se) under "Avtal gällande automatisk larmanläggning – ansökan".

4.2 Anslutning larmanläggning

Anläggningsägaren gör sin ansökan via [E-tjänster \(rtjskaraborg.se\)](https://rtjskaraborg.se) under "Avtal gällande automatisk larmanläggning – ansökan". Avtal med räddningstjänsten måste alltid upprättas, även om extern larmförmedlingscentral används (ex. SOS Alarm AB). Detta är nödvändigt för att räddningstjänsten ska kunna agera på inkommande larmsignaler, dvs respondera på larmet. I ansökan inhämtas uppgifter om larmanläggningen som behövs för upprättande av räddningsunderlag hos SOS Alarm AB.

4.3 Intyg

Efter att de avtal som krävs ingåtts med räddningstjänsten ska ett anläggarintyg och ett leveransbesiktningsintyg kunna uppvisas vid anmodan från räddningstjänsten. Anläggningen ska ha varit i provdrift under minst 2 veckor utan anmärkningar innan anläggningen läggs i skarp drift. Under denna tid ska normal verksamhet pågått i lokalerna. I de fall detta inte är möjligt ska samråd ske med räddningstjänsten.

Anläggningsägaren ska också innan anslutning, på begäran av räddningstjänsten, kunna uppvisa nödvändig dokumentation enligt kap 11.4 nedan

4.4 Nyckelbox

Anläggningsägaren ansvarar för att vid entrédörr vid centralapparat/undercentral i särskild nyckelbox, med låssystem som kan öppnas med räddningstjänstens nycklar, förvara samtliga, nu gällande, nycklar, passerkort, taggar eller liknande som erfordras för att räddningstjänsten ska kunna utföra sina åligganden. Det ställs krav på att nyckelsystemet ska vara "Kromer Convar" för att räddningstjänsten ska kunna öppna nyckelboxen.

Ett alternativ till nyckelbox är att ni bedriver verksamhet som innebär att personal finns på plats dygnet runt året om, som utan dröjsmål möter räddningstjänsten vid larm och förmedlar nycklar, passerkort, taggar eller liknande som erfordras för att räddningstjänsten ska få tillträde till byggnaden.

För kommunala larmanläggningar där passerkort eller taggar används för att passera skalskydd, är en invändig nyckelbox tillåten. Även här gäller att nyckelsystemet måste vara "Kromer Convar", ha ett kodlås med fyrsiffrig kod eller utgöras av kommuntagg för öppning av nyckelbox.

Räddningstjänsten tar inget ansvar för de nycklar, passerkort eller liknande som förvaras i nyckelbox eller för vilken säkerhetsnivå som nyckelbox och/eller låssystem uppfyller. Ansvaret för detta åvilar anläggningsägaren.

Räddningstjänsten ansvarar för nyckeln till nyckelboxen och bistår anläggningsägaren med öppning/stängning vid behov.

Räddningstjänsten kontaktas när låset ska aktiveras och det är dags att lägga in nycklar, passerkort och dylikt. Kontakta sker via automatalarm@rtjskaraborg.se för vidare handläggning. Innan räddningstjänsten godkänner att larmet läggs skarpt ska nyckelbox och nycklar vara på plats.

4.4.1 Montering av nyckelbox

Nyckelbox ska placeras vid ingång där centralapparaten är placerad. Nyckelboxen ska sitta på ytterväggen, maximalt fem meter horisontellt från ingången. För att förhindra att snö täcker nyckelboxen ska ni inte placera den för nära marken och inte heller för högt så att den blir svårt att nå. Nyckelbox ska därför placeras på en höjd över marken på 1,0–1,8 meter. För de fall nyckelbox måste sitta vid en grind eller bom ska den sitta i direkt anslutning till denna.

När nyckelboxen är monterad, eller om nyckelboxen inte kan placeras enligt dessa riktlinjer, ska ni kontakta räddningstjänsten via automatalarm@rtjskaraborg.se för vidare handläggning.

4.5 Objektkännedom

Anläggningsägaren eller dennes representant ska vid ansökan informera räddningstjänsten om en kontaktperson som kan guida dem på plats vid objektet. Orienteringen kommer att ske vid flera tillfällen vid inkopplingen av objektet, beroende på antalet skiftlag som räddningstjänsten har i det aktuella stationsområdet.

4.6 Avprovning av objekt

Vid förmedling av larmsignal direkt till räddningstjänsten utan extern larmförmedlingscentral, genomförs överföringsprov med av ägare utsedd teknikerfirma/installatör. Båda larmvägarna, IP och GPRS ska av provas vid detta tillfälle.

4.7 Driftsättning

När de angivna punkterna är uppfyllda kan larmanläggningen driftsättas. Handläggningstiden för driftsättningen är ca 3–4 veckor.

5 Avgifter

Anläggningsägaren ska betala en engångsavgift (anslutningsavgift) till räddningstjänsten för att ansluta larmanläggningen till räddningstjänstens larmcentral. För varje larmanläggning ska en löpande avgift (årsavgift) betalas för larmöverföringen. Vid obefogade larm åläggs anläggningsägaren att betala en avgift för obefogade larm.

Anläggningsägaren ansvarar för kostnaderna för installation och servicepersonal samt bevakningsföretag om sådant behov uppstår, även om de tillkallats av räddningstjänsten.

Om en anläggning medför extra arbete för räddningstjänsten, än vad som ingår i anslutningsavgift respektive årsavgift, vid anslutning eller för drift av larmanläggningen tas avgift ut för detta arbete med timavgift. Om extra arbete blir aktuellt ska anläggningsägaren informeras om detta.

Samtliga avgifter är dom som vid var tid gäller enligt räddningstjänstens prislista för automatisk larmanläggning.

5.1 Anslutningsavgift

Anslutningsavgiften utgörs av de kostnader som uppstår vid anslutningen av larmanläggningen och omfattar bland annat:

- Upprättande av räddningsåtgärder hos SOS Alarm AB,
- Inkoppling i räddningstjänsten alarmeringssystem,
- Upprättande av Operativ Insats Information,
- Registrering av uppgifter i verksamhetssystem,
- Besök och orientering på larmanläggning,
- Aktivering av nyckelbox.

5.2 Årsavgift

Årsavgiften täcker de kostnader som är förknippade med drift och underhåll av systemet för att säkerställa dess effektivitet och pålitlighet och omfattar bland annat:

- Administrativ registrering och förändring av anläggningsdata då behov föreligger,

- Revidering av Operativ Insats Information,
- Nyckelhantering nyckelbox,
- Räddningstjänstens driftkostnader.

5.3 Avgift för obefogat larm

Denna avgift täcker de kostnader för uttryckning, platsundersökning och återställning när en överförd larmsignal inte uppfyller kriterierna för räddningstjänst enligt 1 kap 2 § LSO.

6 Organisation vid larm

För att öka säkerheten för de personer som vistas i lokaler som skyddas av en automatisk larmanläggning krävs en väl fungerande larmorganisation (se ex. SBF 110). Anläggningsägaren ansvarar för att nyttjanderättshavaren upprättar en larmorganisation. Larmorganisationens uppgift är att hantera larm från den automatiska larmanläggningen under normal verksamhetstid.

Larmorganisationens uppgift vid larm är att:

- Fastställa platsen för den sektion eller larmadress som larmar.
- Undersöka platsen som larmat.
- Informera berörda personer om en eventuell brand

Vid brand:

- Vidta åtgärder för att begränsa och eventuellt släcka branden.
- Påbörja utrymning.
- Larma 112, meddela att det brinner.
- Förbereda räddningstjänstens ankomst genom att öppna grindar och portar.
- Möta upp räddningstjänsten och informera vad som har hänt

Vid obefogat larm:

- Kontakta räddningstjänsten, anläggningsskötare och berörd personal.

7 Utbildning

7.1 Anläggningsskötare

Personer utsedda som anläggningsskötare ska erhålla grundläggande utbildning för skötseln av den automatiska larmanläggningen samt kunskaper om dess funktion och handhavande, enligt SBF 110. Kunskaperna ska repeteras vart 5:e år. Anläggningsskötare ska få tid avsatt för att sköta sitt uppdrag samt ha kunskap om räddningstjänstens riktlinjer för automatisk larmanläggning. Anläggningsskötare kommunala larmanläggningar får eventuella fellarm och information om totala avbrott skickade till sig via sms eller via e-post. 010 eller 020 nummer godkänns ej.

7.2 Larmorganisation

De personer som är utsedda att ingå i en larmorganisation ska vara väl förtrogna med lokaler och verksamhet, ha god kännedom om åtgärder vid larm samt kunskap om eventuell larmlagringsfunktion. Det ska också finnas instruktioner för all övrig personal inom anläggningen. Larmorganisationens

uppgifter ska övas regelbundet och utrymningsövningar bör genomföras minst en gång/år. Erhållen kompetens och genomförda övningar ska dokumenteras.

7.3 Orientering för räddningstjänsten

På begäran av räddningstjänsten ska verksamheten ställa personal till förfogande för orientering inom objektet, kontakt med räddningstjänsten avseende larmanläggningens funktion, uppföljning av larm och insatsplanering. Samplanering bör ske mellan kund och räddningstjänst. Anläggningsägaren ska, utan att debitera räddningstjänsten, vid förfrågan orientera och instruera räddningstjänstens personal om fastigheten/anläggningen.

8 Teknisk utformning av anläggningen

Den automatiska larmanläggningen ska vara projekterad och installerad enligt reglerna för den (ex. SBF 110) och uppbyggd av komponenter som uppfyller reglerna. Larmanläggningen ska vara utformad med hänsyn till verksamheten som bedrivs så att onödiga larm undviks. Målsättningen ska vara att endast larm orsakade av ex. brand ska överföras till räddningstjänsten. Larm kopplade till räddningstjänsten ska ha två larmvägar, primär och sekundär larmväg (IP och GPRS uppkoppling). Räddningstjänsten har inte något ansvar för den utrustning och den kommunikationstjänst som anläggningsägaren har avtalat med nätoperatör om. Ansvaret för detta åvilar anläggningsägaren.

8.1 Larmlagring

Om det automatiska brandlarmet finns i lokaler där personal vistas, kontinuerligt eller vissa tider på dygnet, kan larmlagring tillämpas under normal verksamhetstid. Detta innebär att vidarekoppling av larmsignalen till räddningstjänsten under denna tid är fördröjd och att ett larm kvitteras och undersöks av personal på plats. Om larmet inte kvitteras och återställs eller om larmtryckknapp trycks in vidarekopplas larmsignalen automatiskt till räddningstjänsten. Larmlagring förutsätter att det finns en fungerande larmorganisation. **Larmlagring är ett avsteg och får endast ske efter samråd med räddningstjänsten.**

8.2 Tillförlitlighetshöjande åtgärder

Ägare av automatiska larmanläggningar ska arbeta med åtgärder för att öka tillförlitligheten i utgående larmsignal. I lokaler där personer endast vistas tillfälligt ska tekniska åtgärder vidtas för att minska onödiga larm. Exempel på åtgärder kan vara att införa tvådetektor eller tvåsektionsberoende larm, timer som bortkopplar rökdetektor eller andra åtgärder enligt ex. SBF 110. Observera att vissa åtgärder kräver godkännande från eventuell kravställare, exempelvis försäkringsbolag.

8.3 Orienteringsritningar med mera

Vid centralapparat eller brandförsvartablå ska det förvaras en komplett och aktuell uppsättning av orienteringsritningar, kontrolljournal och tydliga anvisningar om anläggningens handhavande vid larm- och felsignal.

8.4 Gaslarm

Gaslarm får endast anslutas till en automatlarmsanläggning efter bedömning och godkännande av räddningstjänsten. Gaslarm ska läggas på en separat ingång till larmanläggningen för att specificera vad som aktiverat larmet. Räddningstjänsten har rätt till att begära att koppla från gaslarmet om

funktionen ej bedöms vara tillförlitlig. För att få ansluta ett gaslarm till räddningstjänsten krävs följande:

- Insatsplan som beskriver vad räddningstjänsten ska göra vid ett eventuellt larm,
- Kontaktuppgifter till anläggningsskötare för anläggningen som berörs utav gaslarmet,
- Kontaktuppgifter till behörig serviceaktör som kan nås dygnet runt,
- Riskanalys utav anläggningen,
- Dokumenterad besiktning/kontroll att gaslarmet fungerar tillförlitligt 1 gång/år,
- Dokumenterad besiktning av samtliga tryckkärl, högtrycksledningar och ventiler 1 gång/år,
- Att gaslarmet varit i provdrift minst 1 månad samt att alla larm dokumenterats.

9 Frånkoppling av anläggningen

I lokaler som skyddas av automatisk brandlarmanläggning och där heta arbeten eller tillfälliga arbeten ska utföras som riskerar att orsaka ett onödigt larm ska frånkoppling av berörda detektorer/sektioner ske. Exempel på sådana tillfälliga arbeten är de som orsakar damm, rök eller ånga. Frånkoppling får endast göras av utsedd person, anläggningsskötare. Brandskyddet ska vid sådana tillfällen i stället bestå av personell bevakning och manuell larmning.

Hel eller delvis frånkoppling av automatisk larmanläggning som överstiger 11 timmar där larmet är ett direkt personskydd för människor som inte kan utrymma på egen hand eller som skyddar sovande människor med dålig lokalkännedom får endast ske efter samråd med räddningstjänsten. Om frånkoppling ska under nattetid ska alltid en kontakt tas med räddningstjänsten, även då tiden för frånkoppling understiger 11 timmar. Under frånkopplingstiden ska anläggningsägaren vidta och bekosta de tillfälliga åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla säkerheten.

Anläggningsägaren ansvarar för att entreprenörer och/eller egen personal informeras om vilka åtgärder som ska vidtas före och efter tillfälligt arbete samt vilka rutiner som gäller vid brand-/utrymningslarm. Rutinerna ska vara dokumenterade och genomförda frånkopplingar ska noteras i kontrolljournalen.

Räddningstjänsten kan besluta att vidarekopplingen till räddningstjänsten frånkopplas på grund av upprepade onödiga larm som orsakats av brister i larmanläggningen. Om larmanläggningen bortkopplas på grund av onödiga larm och om ingen orsak till larmen har kunnat konstateras ska larmanläggningen sättas i provdrift på samma villkor som gäller för ny larmanläggning enligt kap 4.3 ovan

9.1 Aktivera provläge för larmanläggningen via mobil applikation

Anläggningsägare för kommunala larmanläggningar har rätt att ge anläggningsskötare och/eller teknikerfirmor behörighet att använda en mobilapplikation för att sätta anläggningen i provläge, vilket möjliggör kontroll av larmöverföring. Detta kallas för kvartalsprov. Genom denna funktion kan provningen hanteras utan att behöva kontakta räddningstjänstens ledningscentral.

Efter genomfört larmöverföringsprov erhålls en bekräftelse på telefonen som visar om provet var lyckat eller misslyckat. För att denna funktion ska fungera krävs att larmet är kopplat direkt till räddningstjänsten. Behörigheten gäller för samtliga anläggningar som kunden har. Provnigen via applikationen är tillgänglig dygnet runt, året om.

9.2 Tider för frånkoppling av kommunal larmanläggning via räddningstjänsten

Vid frånkoppling av kommunala larmanläggningar till räddningstjänsten kan kunden ringa in till räddningstjänsten för att göra detta. Tider för detta är 07:00 till 17:00 vardagar. Skulle kunden i nödfall behöva göra frånkoppling vid någon annan tidpunkt än detta så ska detta kommuniceras vardagen innan prov ska ske. Mellan 12:00 och 13:00 har vi lunchstängt.

10 Åtgärder vid fel på anläggningen

Dessa åtgärder gäller för larmanläggningar som har direkt larmförmedling till räddningstjänstens larmcentral, kommunala larmanläggningar, gäller inte för anläggningar som har extern larmförmedlingscentral, ex. SOS Alarm AB.

Räddningstjänsten registrerar alla händelser som rapporteras via larmvägen. I avsnitten 10.1, 10.2, 10.3 och 10.4 kan SMS kompletteras med e-post till maximalt tre adresser.

10.1 Fellarm

Vid fellarm skickas SMS ut till anläggningsskötarna "FELLARM BRAND" på anläggningen. Innehavare ansvarar för att felet blir åtgärdat. När felet är åtgärdat får anläggningsskötaren ett SMS om "ÅTERSTÄLLD" på anläggningen. Utlöst fellarm som anläggningsskötaren fått på SMS behöver ej bekräftas till räddningstjänsten.

10.2 Totalt avbrott

Om båda larmvägarna ligger nere så skickas SMS ut till anläggningsskötarna om "TOTALT AVBROTT" på anläggningen. (**Räddningstjänsten får inte eventuella brandlarm.**) Innehavare ansvarar för att felet blir åtgärdat. När felet är åtgärdat får anläggningsskötaren ett SMS att "ÅTERSTÄLLD" på anläggningen. Utlöst totalt avbrott som anläggningsskötaren fått på SMS behöver ej bekräftas till räddningstjänsten. Vid totalt avbrott på anläggningar som omfattas av myndighetskrav kan räddningstjänsten komma att besluta om stängning av verksamheten eller på ägarens bekostnad anordna bevakning med väktare av anläggningen.

10.3 Primär och sekundär larmväg

Vid avbrott på sekundär eller primär larmväg skickas SMS eller e-post ut till anläggningsskötarna att "UTLÖST Primär eller sekundär larmväg" på anläggningen. Innehavare ansvarar för att felet blir åtgärdat. När felet är åtgärdat får anläggningsskötaren ett SMS om att "ÅTERSTÄLLT Primär eller sekundär larmväg" på anläggningen. Primär och sekundär larmväg övervakas ej av räddningstjänsten, avbrott loggas endast. Avbrott på primär eller sekundär larmväg som anläggningsskötaren fått på SMS behöver ej bekräftas till räddningstjänsten.

10.4 Sabotagelarm / Lock öppnat på larmsändaren

Vid sabotagelarm/lock öppnat på larmsändaren skickas SMS eller e-post ut till anläggningsskötare om "Sabotage larmsändare" på anläggningen. Innehavare ansvarar för att felet blir åtgärdat. När felet är åtgärdat får anläggningsskötaren ett SMS eller e-post om "ÅTERSTÄLLD" på anläggningen. Sabotagelarm/lock öppnat på larmsändaren övervakas ej av räddningstjänsten, loggas endast. Sabotagelarm/lock öppnat på larmsändaren som anläggningsskötaren fått på SMS behöver ej bekräftas till räddningstjänsten.

Räddningstjänsten kan besluta att vidarekopplingen till räddningstjänsten frånges på grund av upprepade onödiga larm som orsakats av brister i anläggningen. Om anläggningen bortkopplas på grund av onödiga larm och om ingen orsak till larmen har kunnat konstateras ska anläggningen sättas i provdrift på samma villkor som gäller för ny anläggning enligt kap. 4.3 ovan. Om inte rättelse sker, kan räddningstjänsten sätta objektet i blockerat läge på obestämd tid tills åtgärder har genomförts

11 Skötsel, underhåll och kontroll

11.1 Anläggningsägaren är skyldig att:

- Vid överföringsprov meddela larmmottagare, kan vara räddningstjänsten eller SOS Alarm, och identifiera sig med namn och personlig identifieringskod.
- Kontakta räddningstjänsten vid större förändringar på anläggningen samt uppvisa nytt anläggarintyg och leveransbesiktningssintyg efter färdigställandet
- Underhålla och prova anläggningen fortlöpande enligt anläggarfirmans skötsel och underhållsinstruktioner avseende på månads och kvartalsprov. Detta ska noteras i kontrolljournalen.
- Revisionsbesiktiga anläggningen minst en gång per år med högst 15 månaders mellanrum.
- Utföra service på anläggningen minst en gång om året enligt anläggningens skötselinstruktion och datablad. Servicen ska utföras av anläggarfirma godkänd enligt SBF 1008.
- Upprätta rutiner för uppföljning av onödiga larm.
- redovisa besiktningss och serviceprotokoll samt uppföljningsrutiner till räddningstjänsten vid begäran.
- Till varje anläggning ska det finnas minst två utbildade anläggningsskötare som utses av anläggningsägaren. Anläggningsskötaren ska vara kontaktbar dygnet runt
- Vid förändringar omgående meddela anläggningsskötarnas namn, mobiltelefonnummer detta genom [E-tjänster\(rtjiskaraborg.se\)](https://www.rtjiskaraborg.se) "Förändringar av uppgifter gällande automatiska larmanläggningar"
- Meddela godkända firmor som äger rätt att utföra arbeten på anläggningen. Samtliga tekniker som firman rapporterat in till räddningstjänsten blir då behöriga.
- Tillfälliga ändringar under semesterperiod eller liknande för anläggningsskötare kommer ej hanteras av räddningstjänsten. Detta får innehavare hantera i egen organisation.
- Tillhandahålla räddningstjänsten aktuella nycklar eller motsvarande, till samtliga larmade ytor

För sprinklersystem som är kopplade till räddningstjänsten ska dessa system underhållas och kontrolleras enligt senaste utgåvan av SBF 120.

11.2 Myndighetslarm

Myndighetslarm får inte helt eller delvis sättas ur funktion, innan kontakt tagits med räddningstjänsten. Med myndighetslarm avses anläggningar:

- Där avsteg gjorts i brandskyddet i förhållande till de byggnadsregler som gällde när byggnaden upprättades, exempel på detta kan vara, gångavstånd till utrymningsväg, en utrymningsväg, ytskikt, teknisk byte osv.
- När byggreglerna ställer krav på automatiskt brandlarm.
- När räddningstjänsten vid tillsyn enligt LSO ställt krav på ett automatiskt brandlarm för att trygga personsäkerheten.

11.3 Undantag från revisionsbesiktning

Har byggnaden försetts med brandlarm endast av egen ambition ställer räddningstjänsten inga krav på revisionsbesiktning. Om däremot fler än fem onödiga larm per år till räddningstjänsten registreras, ställs automatiskt krav på revisionsbesiktning enligt ovan. Om revisionsbesiktning utförs utan anmärkning utökas tiden till nästa revisionsbesiktning, dock max 36 månader. Avstämning ska göras för varje enskilt objekt. Observera att det kan finnas andra kravställare än räddningstjänsten som kräver tätare kontroller

11.4 Dokumentation

Anläggningsägaren är skyldig att hålla nödvändig dokumentation över larmanläggningen. I detta ingår:

- Avtal,
- Funktionsbeskrivning,
- Anläggarintyg,
- Leverans och revisionsbesiktningsintyg,
- Aktuella orienterings och serviceritningar,
- Kontrolljournal,
- Instruktioner för skötsel och underhåll,
- Rutiner vid fränkoppling av anläggningen,
- Anvisningar för anläggningens handhavande vid brand eller felsignal,
- Beskrivning av larmorganisation med tydligt funktionsansvar,
- Instruktioner för personal (intern respektive extern personal),
- Rutiner för uppföljning av onödiga larm.

Dokumentationen enligt ovanstående bör integreras med dokumentationen av ägarens och verksamhetens systematiska brandskyddsarbete.

12 Åtaganden

12.1 Räddningstjänstens åtaganden:

- Räddningstjänsten äger samt ansvarar för sin larmcentral och sitt larmkommunikationssystem avseende drift, underhåll och funktion.
- Räddningstjänsten ska vid mottaget automatlarm verkställa utryckning med räddningsstyrka enligt, vid var tid, gällande bestämmelser eller utryckningsbeslut från Räddningschef eller dennes företrädare. Det förutsätter att normal beredskap gäller. Räddningstjänsten äger rätt att med kort varsel vidta andra åtgärder, pga. beredskapsläget, utan att meddela kund.
- Räddningstjänsten ska föra in av räddningstjänsten vidtagna åtgärder och gjorda observationer vid utryckning i larmanläggningens kontrolljournal.
- Räddningstjänsten ska så snart möjligt, via kommunikationsmedels som räddningstjänsten väljer, underrätta anläggningsägaren om räddningstjänstens utryckning och därvid eventuellt vidtagna åtgärder som är av sådan karaktär att larmanläggningens funktion helt eller delvis förändrats. Som exempel på en sådan åtgärd anges fränkoppling av sektion/detektor.

Räddningstjänsten kommer inte tillåta att en anläggning läggs i provläge eller blockering om inringare ej är behörig med namn och fyrsiffrig identifieringskod.

Räddningstjänsten äger rätt att:

- Stänga av sektioner/ detektor som inte går att återställa vid fel eller larmsignal.
- Stänga av sektioner /detektor som ger upprepade onödiga larm.
- Lägga anläggningen i provdrift om inte skötsel, underhåll och kontroll uppfylls enligt kap.11 ovan.
- Lägga hela anläggningen i blockerat läge om anläggningen återkommande larmar för fellarm eller totalt avbrott. I detta fall kommer anläggningsskötare sökas enligt kap. 10 ovan.
- Återlämna nycklar till anslutet objekt och kräva nyckelbox enligt kap. 4.4 ovan.
- Räddningschef eller dennes ersättare äger rätt att på anläggningar med myndighetskrav, vid fel på anläggningen fatta beslut om att stänga verksamheten eller på ägarens bekostnad anordna bevakning med väktare av anläggningen.
- Räddningschefen eller dennes ersättare äger rätt att fatta beslut om att ej åka på automatiska larm om bedömningen görs att beredskapsläget eller andra omständigheter ej medger så.
- Om inringare vill sätta en anläggning i provläge eller blockering och uppger kollegas namn och identifieringskod, kan räddningstjänsten omedelbart sätta kollegan som ej behörig.

12.2 Anläggningsägarens åtaganden

Anläggningsägaren äger samt har det fulla ansvaret för sin/sina larmanläggning/ar, dess installation samt att anläggningen är korrekt ansluten till räddningstjänstens larmkommunikationscentral. Anläggningen ska vara revisionsbesiktigad och kontinuerligt vara underhållen/provad i enlighet med de regler enligt vilken anläggningen är utformad, ex. SBF 110. Anläggningsägarens åtaganden redovisas dessutom specifikt i respektive kapitel där sådana åtaganden förekommer.

12.3 Befrielse från ersättningsskyldighet

Räddningstjänsten är inte skyldig att utge ersättning till anläggningsägaren för skada eller förlust som orsakats genom avbrott eller annat fel på larmanläggningen eller vidtagna åtgärder av räddningstjänstens personal under sådana omständigheter att åtgärderna måste anses försvarbara med hänsyn till farans beskaffenhet, den skada som orsakats annan och omständigheterna i övrigt. Räddningstjänsten är inte heller skyldig att utge ersättning till anläggningsägaren för skada eller förlust som orsakats genom stöld eller otillbörligt förfogande av nycklar som förvaras eller hanteras hos eller av räddningstjänsten. Räddningstjänstens ersättningsskyldighet är oavsett skada begränsat till ersättning för direkta skador och till ett maximalt belopp om 50 000 kronor per skada eller skadetillfälle.

12.4 Uppföljning

I syfte att på ett aktivt sätt bidra till att minska antalet onödiga larm följer räddningstjänsten kontinuerligt upp inträffade larm på automatiska larmanläggningar enligt särskilda rutiner. I samband med den ordinarie tillsynen på byggnaden/verksamheten genomför räddningstjänsten också uppföljning av larmanläggningen avseende uppfyllandet av kraven i denna kvalitetsplan. Uppföljning kan också komma att ske på grund av till exempel onödiga larm.

13 Driftlarm

13.1 Anslutning av driftlarm

Driftlarmet hanteras så att SMS och/eller e-post skickas till valda personer inom anläggningsägarens organisation som ansvarar för att hantera larmet. När driftlarmet återställs, får samma personer ett meddelande via SMS och/eller e-post om att det har återställts. Räddningstjänsten kommer inte att

övervaka dessa driftlarm; det är anläggningsägarens ansvar att hantera dem. Ingen uppringning från räddningstjänsten kommer att göras.

13.2 Förutsättningar för driftlarm

Larmsändare ska ha larmöverföring direkt kopplat till räddningstjänsten.

14 Onödiga automatiska larm

Onödiga larm definieras som larm som enligt räddningstjänstens bedömning inte beror på brand eller något annat nödläge. Tyvärr utgör många av de automatiska brandlarm som räddningstjänsten responderar på just sådana onödiga larm. Räddningstjänsten arbetar aktivt och systematiskt för att minska antalet onödiga larm. En del av detta arbete innefattar att alltid kontrollera orsaken till larmet och återkoppla informationen till anläggningsskötare. Exempel på sådana situationer kan vara tekniska fel, användarfel eller andra omständigheter som inte utgör en direkt fara för säkerheten

14.1 Undvik onödiga larm och förebyggande åtgärder

Obefogade automatiska brandlarm kan skapa oro, leda till onödiga utryckningar och belasta räddningstjänstens resurser. För att minimera risken för sådana larm är det viktigt att både anläggningsägare och användare vidtar åtgärder. Rekommendationer för att undvika obefogade larm:

- Svetsning, slipning, kapning samt andra typer arbeten som alstrar rök- och damm kan lätt orsaka obefogade larm. Om den typen av arbeten ska utföras i lokalerna kan hantverkaren först behöva kontakta anläggningsskötaren för att hitta en lösning på hur obefogat larm undviks.
- Matlagning och brödrostning som orsakar mycket rök eller os kan orsaka obefogat larm. Placera därför larmet på ett sådant sätt att det går att laga mat på ett normalt sätt samtidigt som brandsäkerheten upprätthålls. Låt bli att placera brödrost under en rökdetektor.
- Tänk på att ånga från duschar, tvätt – eller diskmaskiner kan påverka rökdetektorer och ge upphov till obefogade larm.
- Avgaser från bilar och truckar påverkar rökdetektorer. Rök från cigaretter, römaskiner etcetera kan ge upphov till obefogade larm.
- Smutsiga detektorer kan också ge upphov till obefogade larm eller leda till att larmet helt uteblir.
- Vid upprepade obefogade larm bör detektorernas placering eller funktion ses över. Ofta kan problem kopplas till brister gällande ventilation eller felaktig hantering av olika processer.

Ett råd från räddningstjänsten är att se till att anläggningsskötaren kopplar ifrån berörda detektorer eller sektioner då hantverksarbete ska genomföras. Observera att frånkopplingar kan innebära att särskilda åtgärder behöver vidtas för att upprätthålla nivån på brandskyddet. Om verksamheten i en lokal ändras så bör anläggningen och detektortyp, placering samt eventuell komplettering ses över

Har du frågor kopplade kring obefogade larm kontakta automatlarmshandläggaren på Räddningstjänsten Skaraborg via automatlarm@rtjskaraborg.se

15 Uppsägning

15.1 Urkoppling av ansluten larmanläggning

Observera att vissa automatiska brandlarmsanläggningar inte får kopplas bort på grund av myndighetskrav som bestämmer att signaler från larmsändaren måste överföras till räddningstjänsten.

Urkoppling av enskilda larmanläggningar sker med en uppsägningstid på tre (3) månader och görs av behörig firmatecknare eller dennes representant via [E-tjänster \(rtjskaraborg.se\)](https://rtjskaraborg.se) "Urkoppling av automatisk larmanläggning"

15.2 Uppsägning av avtal

Anslutningsavtalet gäller från och med datum på avtalet (Giltighetstid) och tills vidare om inget annat anges. För avtalets upphörande gäller en ömsesidig uppsägningstid av tre (3) månader. Uppsägning av avtalet ska vara skriftlig och undertecknad av behörig hos berörd part.

Räddningstjänsten Skaraborg
010-173 63 00 rtjskaraborg.se

